

nih prostorih „Mladike“, kjer so združene vse prednosti za tako prireditelje. V vzorno urejeni kuhinji, v shrambah, v kletih, v jedilnici, povsod je napravljeno vse v smislu higijeničnega, modernega in praktičnega gospodinjstva. Vdeležke se bodo z veseljem spominjale svoje gospodinjske šole. V tečaju je bilo 14 učiteljic. Te so v popolni meri storile svojo dolžnost, žrtvovale so denar, svoje počitnice in vse svoje moči, da so dosegle sijajen uspeh. Vračajo se kot dobre gospodinje in izučene kuharice na svoje dom. Ker so obedovale z njimi tudi vdeležke istočasno vršečega se šivalnega tečaja, so zadobile usposobljenost kuhati tudi za večje število oseb, kar je velikega praktičnega pomena. Imele so priložnost pokazati svojo umetnost češkim in ruskim kolegijam, ki so jih počastile s svojim obiskom. Povabljenke so bile polne hvale. Duša gosp. tečaja je bila njegova vzorna voditeljica g. d. Jerica Zemljanova. Njej gre zasluga, da se sploh morejo vršiti ti tečaji. Neprekosljiva gospodinja je in učiteljica, oboje skupaj jo usposablja, da dosega brez vidnega truda popoln uspeh. Izvršuje svojo nalogo mirno, odločno in tako ljubeznivo, da je postala vsem učenkam najdražja prijateljica. Mnogo sta k uspehu tečaja pripomogli tajnica društva g. d. Mehletova in g. d. Vita Zupančičeva. Poleg praktičnega gospodinjstva so se vršila tudi predavanja. Neizbrisani utis je pred vsem povzročilo predavanje g. svetnika Milčinskega, ki je podal življenjske mladim zločincem, ki so jih napisali ti sami. Vzbudil je v svojih slušalkah močno zanimanje za važno vprašanje o zanemarjeni mladini. G. dr. Rus, ki se je letos že v tretjič odzval vabilu društva, je predaval o domači in šolski higijeni, o nalezljivih boleznih, o prvi pomoči pri nezgodah. Temeljitim izvajanjem so učenke sledile z veliko pozornostjo in so se marsikaj naučile za praktično uporabo. G. in g. Turk si je izbral gospodinjstvom poučno gradivo. Predaval je o organski kemiji in o prvih. Ravno predavanja te vrste so velikega pomena za pravo umevanje naloge, ki jo ima moderna gospodinja. G. dr. Lipold je s svojimi predavanji „O pravu z ozirom na ženo“ povzdignil splošno izobrazbo svojih slušalk, ker učiteljice nimajo priložnosti poučiti se o pravu in jim manjkajo najpreprostejši pojmi o tem, kar mora vedeti vsak izobraženec. Stari znanec naš, vsaj predava tudi že v tretjič v gosp. tečajih učiteljic, g. tržni nadzornik Ribnikar, je peljal gojenke na trg ter jim je tam razlagal zanimivosti, ki jih mora vedeti gospodinja, da kupi nepokvarjeno blago. Vsi predavatelji so se žrtvovali radevoljno za dobro stvar in so si pridobili trajne zasluge. Ko se je vršil končno v okrašeni obednici „Mladike“ slavnostni obed, katerega so se udeležili poleg dam, gospe dež. šol. nadz. Levčeve, g. d. voditeljice Wessnerjeve in predsednice „Društva slov. učiteljic g. d. Maroutove, gospodje dež. šol. nadzornik Hubad, vladni svetnik Senekovič, dr. Vončina, predavatelj in poročevalci, je bila sodba ta, da so gojenke in učiteljice zaslužile red „odlično“. Naša srčna želja je, da bi se slovenskim učiteljicam prirejali stalno taki gospodinjski tečaji.

—r— Iz ljudskošolske službe. Deželni šolski svet je dovolil izprašani učiteljski kandidatinji Palmiri Fajdigovi brezplačno prakso na dekliški pretirazrednici v Kranju. Za provizorično učiteljico in voditeljico enorazrednice pri Sv. Duhu v logaškem šolskem okraju je imenovana Marija Šušteršičeva. — Kakor nam poročajo, je dovršila Albina Svetkova, učiteljica pri Sv. Jakobu v Ljubljani, na c. kr. trgovski akademiji in v Gradcu letošnji tečaj za naobrazbo strokovnih učiteljev na trgovsko nadaljevalnih šolah z odličnim uspehom. — Izprašana učiteljska kandidatinja Gabriela Pipanova je dopuščena k brezplačni šolski praksi na Trati. Učiteljici Apoloniji Faturjevi je poverjenočasno vodstvo dvorazrednice v Mošnjah.

—r— Kmetijska šola na Grmu prične z mesecem novembrom novo šolsko leto 1912/1913. Zimska šola traja dve zimi od novembra do konca marca. Priporočamo to šolo pred vsem sinovom iz živinorejskih in poljedelskih krajev in sploh mladencem, ki morejo le pozimi od doma. Mladenci, ki so kaj bolj šolani, se morejo sprejeti tudi v II. tečaj zimske šole, tako da ostanejo le pet mesecev na šoli. Letna šola traja od novembra do konca oktobra in je namenjena pred vsem sinovom iz vinorodnih krajev naše dežele. Za sinove kranjskih posestnikov je razpisanih 36 prostih mest. Plačujoči učenci pa plačujejo za hrano in stanovanje po 30 K na mesec. Prošnje za sprejem v šolo je vložiti zadnji čas do 15. septembra t. l. na ravnateljstvo kranjske kmetijske šole na Grmu, kjer se dobe tudi vsa potrebna pojasnila.

—r— Petindvajsetletnik *mature* obhajajo dne 2. septembra t. l. tovariši Andolšek, Cvirn, Kramar, Korošec, Pianecki in Rojina. Še mnogo let!

—r— Ljudsko šolstvo. Novomeški okrajni šolski svet je prestavil prov. učitelja in voditelja v Ambrusu Franca Kavčiča v isti lastnosti v Smihel pri Žužem-

berku. — Kranjski deželni šolski svet je sklenil razširiti dvorazrednico v Kranjski gorici na tri razrede, enorazrednico v Mečinjah na dva razreda, dvorazrednico pri Sv. Križu (okr. Kranj) na tri razrede in enorazrednico pri Sv. Gregorju (okraj Kočevje) na dva razreda. Nastavljena je Zora Blinc na Vinici. Začasno (za eno leto) se upokoji Katarina Kopal-Valenčič, stalno se upokoji Amalija Prevc. Kranjski deželni šolski svet je prestavil def. učiteljico na enorazrednici v Tuninah Kornelijo Kencilja na dvorazrednico v St. Vidu pri Cerknici ter pripustil abs. učiteljsko kandidatinjo Ano Debelak k brezplačni šolski praksi na štiri razrednici v Smartnem pri Litiji.

—r— Iz seje okrajnega šolskega sveta v Radovljici dne 21. avgusta. Predsednik poroča o predsedstvenim potom rešenih stvareh. — Stavi se predlog za izpraznjeno mesto nadučitelja v Mošnjah, za učiteljsko mesto v Gorjah in Koroški Beli. — Remuneracije za uspešni pouk v kmetijstvu se predlagajo sledečim učnim osebam: Azman Jos., Breznica; Žirovnik Jos., Gorje; Flere Fr., Kranjska gora; Pleničar Josip, Kropa; Markovšek Fr., Ljubno; Jeglič Ivan, Dovje; Šemerl Ivan, Lesce; Korošec Josip, Mošnje; Blažič Ivan, Dobrava; Slašak Jul., Radovljica; Zupančič Iv., Rateče; Vrezec Janko, Ribno; Žagar Ivan, Kamna gorica; Rus Fr., Bled. Nagrada za pouk v dekliških ročnih delih se predlaga pom. učiteljici Markovšek Josipini, Ljubno. — Druga starostna doklada od 1. septembra 1912 se prizna učiteljici Ani Pleničarjevi. — Ugodno se rešita dve prošnji za denarno podporo. — Potrdijo se računi 13. okrajnih šolskih svetov. — Slučajnosti: **Soglasno** se sklene: Običajna učiteljska konferenca naj letos odpade, pač pa se naj izvrši izvolitev dveh učiteljskih zastopnikov v c. kr. okr. šolski svet. — Vbodoče naj se vrše okrajne učiteljske konference vsako tretje leto. — Ker se ne vrši letos okr. učiteljska konferenca, naj se le-ta nadomesti l. 1913. — Soglasno se dalje sklene, naprositi merodajne faktorje, da delujejo na to, da se kranjski in radovljiški okraj razdeli v dva samostojna nadzorniška okraja, zakaj le na ta način bo mogoče uspešno delovati v povzdigo šolstva. — Pri tej seji se je v iskrenih besedah poslovil od svojega mesta c. kr. okr. šolski nadzornik J. Janežič. Zahvalil se mu je v imenu vseh udov predsednik c. kr. okrajnega šolskega sveta c. kr. okr. glavar Fr. Župnek, a v imenu učiteljstva Ivan Šega.

Štajerske vesti.

—š— Spomniska plošča B. Flegeriča. Sv. Bolfenk pri Središču: Dne 8. septembra se odkrijeta na domu Božidarja Flegeriča spomniska plošča, na njegovem grobu pa spomenik.

—š— Tečaj za uporabo sadja in zelenjave se vrši na mariborski vinorejski šoli od 16. do 21. septembra 1912. Prijave na ravnateljstvo do 10. septembra.

—š— Glavni zbor »Narodne stranke« se vrši letos v nedeljo, dne 6. oktobra v Celju. Isti dan se vrši velika veselica v prid »Narodnemu skladu«. »Narodni List« izjavlja, da hoče priobčiti iz peres odličnejših naprednih politikov članke, v katerih se bo razpravljalo o različnih mnenjih glede bodoče strankine taktike, osobito o vprašanju štajerskega deželnega zbora, ker je to najaktualnejše in ker bomo imeli skoro gotovo na pomlad, če že ne prej, deželnozborske volitve.

—š— Naslov vladnega svetnika je dobil ravnatelj graške trgovske akademije dr. Karl Hassak.

—š— Nova šola. Mestna občina v Celju je dozidala ljudsko šolo za dečke in deklice. Pouk v tej novi šoli se začne že na jesen. V dosedanji šoli za dekleta mislijo imeti meščansko šolo za dečke in dekleta. Kaj pa bo s staro deželno meščansko šolo za dečke, se ne ve. Naj se pusti ta deželno-meščanska šola z izpremenjenim učnim načrtom Slovincem!

Tržaške vesti.

—t— Razdelitev sadnega drevja članom Kmetijske družbe tržaške. Da se kolikor možno razširi umno sadjarstvo po tržaški okolici, ki ima dobro lego za to panogo kmetijstva in dobrega odjemalca v tako neposredni bližini mesta Trst, se kmetijska družba že nekaj let sem bavi z razdelitvijo sadnih dreves plemenitih vrst. Tudi v tem letu nakupi družba posebno prtilikava nizka drevesa, ki pri tukajšnjih vremenskih razmerah najbolj uspevajo in sicer: črešnjé, hruške, jabolka, marelice, breskve, slive, češpeljne orehe, in jih porazdeli med svoje člane. Vsak ud dobi brezplačno po tri drevesca; nad to število jih morajo dobiti udje do 15 drevesc po znižani, nad 15 drevesc pa po polni kupni ceni. Da se zamore doznati približno šte-

vilo zahtevanih vrst, se je udom samim ali pa odboru gospodarskih svetov in zanjupnikom družbe priglasiti s polami nadalje do 15. septembra t. l. v družbeni pisarni, ulica G. Galatti 14. II.

Splošni vestnik.

Umrla je v mestni ženski bolnišnici v Gorici dne 16. t. m. Marija Pečetova, učiteljica na Rakeku na Kranjskem. Pokojnica je bila nevrastenična in se je pred 14 dnevi v hipni nevrasteničnosti vrgla skozi okno drugega nadstropja. Umrla je na dobren poškodbah. Tako je kruta smrt zopet posegla v vrste naprednega kranjskega učiteljstva. — Naša značajna somišljenica je bila marljiva, vestna in visoko izobražena učiteljica ter tako prikupljivega značaja, da so jo vsi radi imeli in spoštovali. — V začetku svojega učiteljevanja je službovala na Kranjskem in pri Sv. Petru v Savinjski dolini, zadnja leta pa na Rakeku. Z živahne in plodovite delavnosti na šolskem polju jo je nenadoma iztrgala kruta usoda. Vrlji kolegijni bodi ohranjen časten spomin!

»Omladinovski« radikalizem. Zadnja številka »Omladine« je postala tako razborita, da je menda ni napredne stvari, v katero se opravičeno ali neopravičeno ne obrega. Cinizem, ki ga širi ta list, gotovo ni vesel pojav teh bodočih generacij. Radikalno kritiziranje jim je menda postalo že rokodelstvo, ki jih vsakega pol leta zbudi iz njih brezdelja. Tako n. pr. so našli gospodje »Slovenčev« kritiko in zabavljanje čez »Učiteljskega Tovariša«, ki je izšlo skoro že pred pol letom in so se postavili na štališče moralistov in ponatiskovalcev »Slovenčevih« napadov. — Na drugi strani si prisvajajo naivno kritiko nad vso slovensko žurnalistiko; na tretji strani udrihajo z nezrelimi in neplodnimi nazori po »Slovenskem Ilustrovanem Tedniku« in na četrti strani že po Družbi sv. Cirila in Metoda. — Ko pridejo v življenje, bodo nemara snedli še — sebe!

Odlikovanje. Cesar je ravnateljico višje dekliške šole v Zagrebu, Milko Pogacičevu, odlikoval z zlatim križcem za zasluge.

Hrvaški učiteljski dom v Cirkvenici bo kmalu dovršen. Zgradba je lepa, stoji sredi parka, ima kopališče in betonsko ploščnato streho s prelepim razgledom na morje. Vsi stroški znašajo 100.000 K.

Naborniki in alkohol. V Avstriji je bilo leta 1875. od 1000 nabornikov nespособnih za vojaško službo 398; leta 1881. že 462 od 1000; leta 1885 pa že 568. In tako dalje. Osrednja statistična komisija na Dunaju poudarja, da je nazadovanju kriv v glavnem alkohol. Država, ki hoče imeti dobre in krepke vojake, bi morala omejevati uživanje alkohola; ali namesto tega išče vedno nove davke iz alkohola za državne potreščine!

III. slovenski protialkoholni kongres in obenem desetletnico protialkoholnega dela na Slovenskem obhajajo v Ljubljani letos v nedeljo dne 17. novembra. Sodelovala bo nova organizacija »Sv. vojska« in »Društvo zdravnikov na Kranjskem«.

III. avstrijski protialkoholni shod bo od dne 22. do dne 25. septembra v Solnogradu. Prav bi bilo, da bi Slovenci na njem ne bili premalo zastopani. Solnograd je tudi kot izletna točka jako hvaležen, vožnja po novi turski železnici jako lepa. Kdor misli iti na shod, naj se prijavi uredništvu »Zlate Dobe« v Ljubljani.

Novi stokronski bankovci. »Neues Wiener Tagblatt« poroča, da bodo jeseni izdali nove stokronske bankovce. Avstro-ogrsko banko so do tega privedli tehnični vzroki. Novi stokronski bankovci bodo enostavnejši.

Slovani in kongres za umetniško vzgojo v Draždanih. Povodom mednarodnega kongresa za umetniško vzgojo je prišlo začetkom tega meseca v Draždane veliko število slovanskih učiteljev risanja z vseh šol. Imeli so dva sestanka v restavraciji Palmengarten, katerima je prisostvovalo okoli 200 oseb iz vseh krajev slovanske domovine. Nadzornik Hradilík je v imenu Čehov pozdravil zastopnike vseh narodnosti. V imenu Slovincencev je odzdravil prof. Saša Šantel, ki je čestital Čehom na njih krasnih uspehih na razstavi in opravičeval Slovence, ki se kongresa in razstave niso udeležili, ker niso organizirani. — Na drugem sestanku, ki ga je priredil Draždanski »Sokol« in ki je bil še bolj obiskan od prvega, je bil izvoljen skupen odbor zastopnikov vseh slov. narodnosti. Ta odbor je naložil posameznim zastopnikom nalogo, v ožji domovini združevati vse sile, da bo možno Slovanom na prihodnjem kongresu, ki bo po 4 letih v Parizu, nastopiti v skupnem oddelku. — Sklenilo se je nadalje proglašiti kot glasilo slovanskih učiteljev risanja bogato ilustrirani mesečnik: »Naš smer« (letnik 9 K), ki izhaja v Brnu in ki bo odslej prinašal članke v vseh slovanskih jezikih. Eventualne

bljže informacije je nasloviti na adresi: Prof. I. Vydra, redakter mesečnika »Naš smer«, ali pa prof. S. Šantel, Pazin (Istra).

25letnica društva »Komensky« na Dunaju. Krajna skupina dunajskega češkega društva »Komensky« je praznovala dne 25. t. m. 25letnico svojega obstanka. Dunajska nemško-radikalna »Ostdeutsche Rundschau« je priobčila poziv, naj vsi radikalni dunajski Nemci preprečijo to slavnost. Odseka »Deutschradikale Vereinigung« v XIV. in XV. okraju sta sklicala številne protestni shod v hotelu »Fuchs«, na katerem je mnogo nemško radikalnih drž. poslancev, mestnih svetovalecev in okrajnih zastopnikov na Dunaju v ostrih besedah napadalo češko slavnost. — Slavnostni prostor v Klementinengasse v XV. okraju je bil obkoljen z močnim policijskim kordonom, da ne bi prišlo do spopadov med Čehi in Nemci. Celo popoldne je prišlo med nemškimi radikalcami in policijo na ulicah do spopadov, kjer je bilo tudi mnogo oseb aretiranih. Še dolgo po protestnem shodu v hotelu »Fuchs« so se nahajali nemški radikalcami na vrtu hotela »Fuchs«. Nemška kultura!

Novi zavarovalni predmeti. V ruskem ministrstvu za notranje stvari leži sedaj načrt, katerega začetnik si je nadel kakor smoter veliko nalogo: zavarovanje kmetijstva proti slabim letinam. Tako zavarovanje je za Rusijo, ki živi z večim delom od poljedelstva in v kateri niso slabe letine ravno redke, postalo življensko vprašanje, in toliko vlada kakor tudi občinstvo simpatizujeta odkrito za tak načrt. Država bo podjetje celo podpirala gmotno, ako bi se izkazalo, da je pomoč potrebna; tako je nedavno rekel neki kompetentni zastopnik vlade. Zdi se pa, da ne dobi podjetje nikake primerne finančne podlage. V začetku so hoteli ustanoviti podjetje s temeljno glavnico pol milijona rubljev, vendar bo bržkone vlada zahtevala en milijon rubljev. Za tak znesek so že tudi podpisane večje vsote, in ustanovitelji bodo torej lahko ugodili vladi. Važno točko v njihovem programu tvori vprašanja boja proti slabim letinam. Družba ne bo le z izplačevanjem odškodnin obvarovala posameznih zavarovalcev pred gmotnim poginom; marveč hoče s posojevanjem denarja posameznim kmetovalcem iti na roko, da racionalneje izpopolnijo gospodarsko metodo, in tako indirektno prispevati, da se čim bolj zmanjša možnost slabih letin. Nevarnost za družbo bi tvorilo seveda več slabih letin, ki bi se vrstile zaporedoma.

SUKNO in modno blago za gospe in gospe pripravljeno izvorna hiša **ZEFIRE** v Humpolcu na Češkem. Vzorci na željo franco. Zelo zmerne cene. Na željo dam tu izgotoviti gospeške obleke.

Razgled po šolskem svetu.

— **Promocija na dunajskem vseučilišču.** V pravkar minolem akademičnem letu je bilo na dunajskem vseučilišču promoviranih 960 kandidatov, dva izmed teh »sub auspiciis imperatoris« in 32 kandidatinj. — In sicer je bilo promoviranih na bogoslovski fakulteti 25, na juridični 456, na medicinski 257, med temi 10 slušateljic; na filozofični 222, med temi 22 slušateljic. — Vrhutega je bilo 82 kandidatov, med temi 6 kandidatinj proglašeni za lekarinarje.

— **Hrvatska obrtna šola v Pulju.** S prihodnjih šolskim letom otvorijo v Pulju obrtno šolo, ki bo razdeljena na tri oddelke, in sicer s hrvaškimi, laškimi in nemškimi učnim jezikom.

— **Vseučiliški profesor zblaznel.** Profesor češke univerze dr. Emanuel Tyrš, star 46 let, je hipoma zblaznel in skočil iz svojega stanovanja v drugem nadstropju na ulico, kjer je obležal težko poškodovan. Par ur pozneje, ko so ga pripeljali v bolnišnico, je umrl.

— **Vseučilišni docent dr. Bogumil »Pregleda predavanj« zagrebškega vseučilišča** — predaval v prihodnjem semestru. Kakor čujemo, namerava naznaniti predavanja šele za letni tečaj leta 1913.

— **Letno poročilo višje realke v Ljubljani** izkazuje, da je bilo koncem šolskega leta 1911/12 na tem zavodu 541 učencev, izmed katerih je bilo 199 Nemcev, 330 Slovincencev, 5 Hrvatov, 4 Čehi in 3 Italijani. Z izvršnim uspehom je končalo šolsko leto 35 dijakov, z dobrim 314, s splošno zadostnim 36, z nezadostnim 91. Ponavljalni izpit ima 17 učencev, neklasificiranih je bilo 8.

— **Slovansko dijaštvo na avstrijskih visokih šolah.** Na avstrijskih visokih šolah je bilo skupno 36.324 slušateljcev. Slovanov je bilo 18.450, to je 50:78 odstotkov, Nemcev 15.484 ali 42:62 odstotkov. Ostanek 6:6 odstotkov odpade na Italijane, Madjare, Romune in druge narodnosti.